

TEMPERAMENTUL

Temperamentul reprezintă latura dinamico-energetică a personalității exprimând cantitatea de energie de care dispune subiectul uman și modalitățile proprii de fi activ. Trăsăturile de temperament se caracterizează printr-o mare stabilitate, printr-un grad scăzut de flexibilitate și prin apariția timpurie în viața individului. Fiecare individ își creează o imagine despre propriul temperament, observând care sunt reacțiile energo-dinamice care apar cel mai frecvent în activitatea sa.

Există mai multe modalități pentru descrierea tipurilor temperamentale: primele preocupări vizând temperamentul datează încă din Antichitate și a fost realizată de Hipocrate și Galenus care au realizat o clasificare a temperamentelor, luând drept criteriu predominanța în organism a patru lichide de bază: bila neagră, limfa, sângele, bila galbenă. Au fost obținute astfel patru tipuri temperamentale de bază: colericul, flegmaticul, sangvinicul, melancolicul.

Kretschmer a stabilit în 1922 următoarele tipuri temperamentale: picnicul, atleticul, astenicul:

picnicul – ritm lent, adaptare pasivă, veselie, sociabilitate, simț practic, echilibru, comoditate

astenicul: rapiditate, energie, interiorizare, nervozitate, delicatețe, solitudine, profunzime

atleticul: lentoare, echilibru, stăpânire de sine, sobrietate, rigoare, soliditate fizică

În 1942, W. Sheldon completează teoria lui Kretschmer, arătând că temperamentul comportă un puternic element nativ și anume gradul de dezvoltare a celor trei foițe embrionare. *In funcție de foița embrionară care predomină, obținem trei tipuri temperamentale:*

- viscerotonul – reacții încete, plăcerea relaxării, plăcerea de a desfășura activități fizice, comunicativitate, somn adânc
- somatotonul – nevoie de mișcare fizică, somn neliniștit, agresivitate, curaj, iubire de risc, voce
- cerebrotonul – tendință de izolare, preocupări intelectuale, inhibiții în public, înclinare spre meditație și introversie

Jung a diferențiat între două tipuri fundamentale: extravertitul și introvertitul. Extravertiții se caracterizează prin aceea că viața lor psihică este orientată spre exterior, spre obiecte și situații obiective, introvertiții printr-o viață psihică orientată spre interior, spre propria subiectivitate.

După ani de cercetări sistematice, Pavlov a descoperit că activitatea nervoasă superioară are trei însușiri fundamentale: intensitatea, mobilitatea și echilibrul. Plecând de la aceste trei caracteristici fundamentale, Pavlov a

găsit patru tipuri temperamentale fundamentale pe care le-a asociat mai vechilor tipuri ale lui Hypocrate și Galenus:

Puternic – mobil - echilibrat – sangvinic

Puternic – mobil - neechilibrat – coleric

puternic – inert - echilibrat – flegmatic

slab – melancolic

Trăsăturile temperamentale sunt relativ greu de modificat, întrucât ele sunt, în bună măsură predeterminate genetic. Totuși, individul uman poate exercita un control asupra tendințelor sale temperamentale uzuale. Temperamentul este o componentă a personalității întrucât este caracterizat printr-o mare stabilitate. El determină reacțiile în situații tipice, în cadrul activităților desfășurate cel mai frecvent. Temperamentul este, alături de aptitudini și de caracter una dintre componentele generale și stabile ale personalității.